

DR. PÁLFI EDINA

PHD-HALLGATÓ

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM

DEÁK FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

ALKOTMÁNYJOGI ÉS POLITIKATUDOMÁNYI TANSZÉK

A települési adó kivetésének törvényi keretei és tapasztalatai

1. Bevezetés

„Magyarországon a jogállam és a demokratikus intézményrendszer kiépítésekor fontos eldöntendő kérdésként merült fel: milyen önkormányzati rendszert hozzon létre a jogalkotó. (...) A hatalommegosztás jól ismert, klasszikus hármashoz – törvényhozás, bírói hatalom, végrehajtó hatalom – képest a modern társadalmakban új megközelítések jelentek meg, a klasszikus elvhez képest új „szereplők” is jelentkeztek a hatalommegosztás rendszerében.”¹

Helyi és területi szinten is létrejönnek olyan szervek, amelyek alkotmányos felhatalmazást, azaz önálló feladat- és hatáskört kapnak.²

A helyi önkormányzati rendszer átfogó átalakítása – alap-törvényi, valamint törvényi szinten – kezdődött meg 2011-től, mely során a helyi önkormányzatokat a hatalommegosztás rendszerében újrapozícionálták. A korábban (1990-ben) felállított rendkívül széles feladat- és hatáskörrel felruházott, nagyfokú önállósággal bíró önkormányzatoktól, az átalakítás során számos feladatot és hatáskört az állam magához vont.

Az új államszervezeti felépítés megváltoztatta az államigazgatás és az önkormányzatok egymáshoz való viszonyát. Az ellátandó feladatok csökkentésének velejárója az önkormányzatok finanszírozásának, bevételeinek újragondolása is. A helyi önkormányzatok autonómiájának fontos elemét jelenti az önkormányzatok pénzügyi, gazdálkodási önállósága, mely a változásokat követően az erős állami korlátok közé szorítás következtében gyengülni látszik.

„A helyi önkormányzatok finanszírozására vonatkozó szabályok kialakításától függetlenül az egyértelmű, hogy a közfeladatok decentralizálása együtt jár a feladatellátáshoz nélkülözhetetlen pénzügyi források átadásának szükségességével. A pénzügyi források szükségessége és a közfeladatok decentralizációja bizonyos esetekben az önkormányzatok függetlenségének csökkenéséhez vezethet. (...) Ez a folyamat azért veszélyes, mert

az önkormányzati autonómia illúzió pénzügyi függetlenség nélkül.”³

Tanulmányomban a nemrégiben bevezetett új adónemet, a települési adót vettem górcső alá. A tanulmány célja annak áttekintése, hogy a gyakorlatban milyen kihívásokat hívott életre az új adótípus, azonban a kutatáshoz elengedhetetlen volt annak vizsgálata is, hogy hogyan vezették be illetve, mi volt a központi kormányzat célja a települési adó bevezetésével.

A cikk során tárgyalt – a gyakorlatban bevezetett – települési adótípusokon keresztül vontam le következtetéseket, arra vonatkozóan, hogy az új adó hogyan hat az önkormányzatok autonómiájára, az önkormányzatok hatalommegosztásban elfoglalt helyére, továbbá, hogy a központi kormányzat elérte-e célját a települési adó bevezetésével.

Az elmúlt években az önkormányzatok súlyos eladósodása miatt szükségessé vált az önkormányzati törvény reformja, és egyben egy új önkormányzati bevételi rendszer kialakítása. A reform során célul tűzték ki, hogy az önkormányzatok bevételeik előteremtése érdekében nagyobb önállóságot kapjanak, erősítve ezzel az önkormányzatok autonómiáját. A kormány ezt a helyi adók bővítésével kívánta megteremteni, így született meg 2015-ben települési adó.

2. A reform előkészületei

A helyi adó-megállapításának hatáskörét kétféle módszerrel lehet szabályozni, nyílt és zárt listás módszerrel. A nemzetközi gyakorlatban a zárt listás módszer az uralkodó, kevés államban figyelhető meg a nyílt listás rendszer alkalmazása⁴, amelynek fő előnye, hogy biztosítja a helyi adórendszer integritását.⁵

³ NAGY MARIANNA – HOFFMANN ISTVÁN (szerk.): *A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata*. HVG-Orac, Budapest, 2012., 350. o.

⁴ KECSŐ GÁBOR: *A helyi adók jellemzői és a működtetett helyi adók négy külföldi jogrendszerben*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 2015., 10. o.

⁵ KECSŐ GÁBOR: *A Kúria kibontakozó gyakorlata a települési adóval kapcsolatban*. Új Magyar Közigazgatás 2016. október, 9. évfolyam, Különszám, 20. o.

¹ FEIK CSABA: *Magyarország helyi önkormányzatai*. Nemzeti Községi Akadémia, Budapest, 2014., 283. o.

² „u.o.”

A zárt listás rendszer keretében az önkormányzatok csak arról dönthetnek, hogy a törvény által meghatározott valamely adófajta bevezetik vagy nem. Az adótényállás tartalma azonban rögzített. Azt, hogy milyen típusú és milyen mértékű adó vehető ki, továbbá, hogy milyen mentességek, kedvezmények érvényesíthetők azt a zárt listás rendszerben működő önkormányzatok nem határozhatják meg. „Az önkormányzat döntési szabadságának legalább arra kell kiterjednie zárt lista esetében, hogy a törvényi határokon belül döntsön az adómértékről. Ha ez a feltétel nem teljesül, akkor az adott adó nem minősül helyi adónak.”⁶ A zárt listás módszer előnye, hogy kiszámíthatóbbá teszi az adórendszert.

A nyílt listás rendszer keretében az önkormányzatok szabadon állapíthatják meg a helyi adókat, az adó tárgyán kívül meghatározhatják az adó alanyát és annak mértékét is. Ezzel tehát az önkormányzatok szabad kezet kapnak, és saját belátásuk szerint határozhatják meg a legfőbb bevételi forrásuk egyikét, a helyi adót.

A nyílt listás módszer 2015. január 1-jei hatállyal bevezetésre került Magyarországon. Hosszas viták előzték meg, mivel több szakértő nem értett egyet a nyílt listás rendszerrel. Szerintük ugyanis „kevésbé kiszámíthatóvá teszi az adórendszert, sőt akár helyi politikai játszmák eszközeként is felhasználható (...) mert ezzel sokkal könnyebb egy-két célt az adóalany elérni, mint az országos adókkal”.⁷

A nyílt listás módszert a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) 1/A. § (1) bekezdésébe építették be, a következőképpen: „E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete rendelettel az illetékességi területén helyi adókat, valamint települési adókat vezethet be.”

A Hatv. a települési adó tárgyát nem határozza meg, „a 2014-es javaslatok elsősorban a magánszemélyek egyes vagyontárgyainak az adóztatását”⁸ vetítették előre. Kérdéses, hogy a jellemzően magánszemélyek tulajdonában álló vagyontárgyak adóztatása elegendő bevételt jelenthetnek-e az önkormányzatok számára.

3. A hatályos szabályozás

Az állam a települési adók bevezetésével az önkormányzatok számára szélesebb hatáskört és további segítséget kívánt adni a még megmaradt feladataik elvégzéséhez, – a már meglévő, főként vagyoni típusú adók mellett – ugyanis a jelenlegi adórendszer nem teszi lehetővé minden település számára, hogy a helyi adottságokhoz igazodó közteherviselési rendszert alakítson ki. Így, a települési adóval az önkormányzatok dönthetik el, hogy mit adóztatnak meg (adótárgy) és milyen mértékben (adómérték), azonban ezt mégsem tehetik meg korlátok nélkül, mert a Hatv. egy – bár meglehetősen széles – keretet szab számukra.

A kormány célja ezzel az volt, hogy az önkormányzatok autonómiáját elősegítsék, támogassák azáltal, hogy szabad kezet kaptak a bevételeik megteremtésére. Az új feladatfinanszírozási rendszer keretében (1990-től 2012-ig normatív alapú finanszírozási rendszer volt Magyarországon) számos közfeladatot, közszolgáltatást elvontak az önkormányzatoktól, mely feladatok ellátása állami kézbe került, tehát az önkormányzatok önállóságának kiszélesítése mögött egy központosítás is meghúzódik. Kevesebb a feladat, de kevesebb a központtól jutott bevétel is.

A Hatv. kimondja: „Az önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet, vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel – vállalkozó [52. § 26. pont].”⁹

Tehát csak olyan tárgyra vezethet be adót, amelyet még nem terhel az adófizetés kötelezettsége, ezáltal viszont az adótárgyak köre jelentősen lecsökken. Ezen kívül a Hatv. egyéb részleteket nem határoz meg – adótényállás elemei, adó alapja, adó mértéke – így az önkormányzatok „ötletelhetnek”, hogy mi lehet a települési adó potenciális tárgya, ami, biztosít is annyi bevételt számukra, hogy a megmaradt feladataikat abból finanszírozzák. Az önkormányzatoknak nem lehet céljuk, hogy magánszemélyekre, a helyi lakosságra hárítsa ezt a terhet és rajtuk keresztül pótolják a bevételeket.

Az újonnan felállított feladatfinanszírozási rendszer a források felhasználhatóságának tekintetében a kötött felhasználást határozza meg, ez szintén visszaszámolható az önkormányzati autonómia szempontjából.

A települési adó esetében a Hatv. kiköti: „A települési adóból származó bevétel az azt megállapító önkormányzat bevétele, amelyet fejlesztési célra és a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használhat fel.”¹⁰

Felmerül a kérdés, hogy hiába teremti elő az önkormányzat a bevételt, ha azt csak egy feladatra használhatja fel, és esetlegesen egy másik közfeladat ellátásánál meg hiány, alulfinanszírozottság jelentkezik, azt az önkormányzat hogyan fogja tudni saját hatáskörben kezelni.

Az régi rendszerben (normatív finanszírozás rendszere) volt lehetőség a helyi költségvetés átcsoportosítására, mellyel az ilyen problémákat orvosolni tudták. Másrészt „már az adó bevezetésekor tudni lehet, hogy mire kell költeni a bevételeket, ez azt eredményezheti, hogy a helyi érdek elvész, és a bevétel a központi támogatási rendszer egy elemévé válik. Hiszen a motiváció csupán abban rejlik, hogy a települések előteremtsek az állam által kötelezően előírt feladatának pénzügyi forrását. Épp ezért egy szabad felhasználású települési adó sokkal nagyobb motivációt jelentene a helyi önkormányzatok számára.”¹¹

⁶ „i.m.” 15. o.

⁷ KECSŐ GÁBOR: *A helyi adók jellemzői és a működtetett helyi adók négy külföldi jogrendszerben*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 2015., 13. o.

⁸ KECSŐ GÁBOR: *A helyi adók jellemzői és a működtetett helyi adók négy külföldi jogrendszerben*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 2015., 13. o.

⁹ Hatv. 1/A. § (1) bekezdés

¹⁰ Hatv. 1/A. § (5) bekezdés

¹¹ <http://www.kozjavak.hu/hu/ki-mint-vet-ugy-arat-de-lesz-mit-gondolok-telepulesi-ado-bevezeteserol>

Egyelőre csak kevés önkormányzat élt a települési adó adta lehetőséggel. Megfigyelhető, hogy az önkormányzatok a korábban is már ismert adókból (vagyoni típusú adók, helyi iparüzési adó, kommunális adó) próbálják a bevételeiket megteremteni. Ennek oka lehet, hogy még nincsenek felkészülve az új adó kivetésével járó esetleges adminisztrációs problémákra, illetve mivel a rendszert még nem kiforrott, tarthatnak egy esetleges jogsértő adókivetésétől. Ezenkívül a kötött felhasználás is problémát jelenthet, hiszen azoknak az önkormányzatoknak kedvez ez a lehetőség, akik kifejezetten településfejlesztésre kívánják fordítani a bevételeiket, illetve nincs elég forrásuk a szociális ellátások finanszírozására.

A jelenlegi adatok szerint¹² 2015. január 1-től napjainkig összesen 55 helyi önkormányzat döntött úgy, hogy az illetékességi területén bevezeti a települési adót. Az adatokból kiderül, hogy a legtöbb önkormányzat a termőföldet adóztatja meg. Ezen kívül megfigyelhető, hogy jellemzően azokat a mezőgazdasági járműveket adóztatják meg, amelyek nem tartóznak a gépjárműadóról szóló törvény hatálya alá. Láthatunk azonban egyedibb ötletek is. Zombó községben például a magas építmények után kell adót fizetni, Keszthelyen pedig a gazdasági övezetekbe nem sorolt, övezeti gazdasági célra nem hasznosított ingatlanokra vetettek ki adót.

A tanulmány további részében részletesen bemutatnám a gyakorlatban megvalósult önkormányzati adó ötleteket, és ismertetném az azokkal kapcsolatos első benyomásokat.

4. Az egyes települési-adó típusok

4.1. Termőföldadó

A földadó esetében az adó tárgyaként az ingatlan nyilvántartásban gyümölcsös, legelő, fásított terület, szőlő, vagy mezőgazdasági művelési ágban nyilvántartott termőföld került jellemzően kijelölésre.

A földadóval kapcsolatban már több probléma is napvilágot látott. Felmerült a kérdés, hogy nem ellentétes-e ez az intézkedés a kormány által preferált családi gazdaságok kialakításával. „Konfliktusokhoz vezethet, hogy a helyi adópolitika ellentétes a központi kormányzat politikájával, mivel újabb terhet ró a termőföld tulajdonosokra, miközben a központi cél a terhek enyhítése, mezőgazdaságból élők, őstermelők támogatása.”¹³ Úgy tűnik, hogy a kormány nem számolt azzal a verzióval, hogy az önkormányzatok a termőföldet, „találják meg” a települési adó tárgyának.

A Hatv. telekadó hatálya alól kivette a termőföldet, hogy arra az önkormányzatok ne vethessenek ki adót, tehát a Hatv. rendelkezéseiből kifolyólag a termőföld nem lehet helyi adó – telekadó – tárgya, mégis a települési adó 2015. január 1-jei bevezetésével – ugyan más jogcímen – de megnyílt a lehetőség a termőföld megadóztatására.

A földadó esetében további problémát okoz a „kettős adóztatás” tilalmának megsértése. A termőföldet mezőőri járulékként, valamint kárenyhítési hozzájárulás is terhelheti. A kárenyhítési hozzájárulást a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény kimondja, hogy a mezőgazdasági termelő „köteles kárenyhítési hozzájárulást fizetni”¹⁴, amelynek mértéke „évenként a mezőgazdasági termelő használatában levő, és

- a) ültetvénytüvelésre szolgáló termőföld után hektáronként 3000 forint,
- b) szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló termőföld után hektáronként 3000 forint,
- c) a b) pont hatálya alá nem tartozó egyéb szántóföldi kultúrák termesztésére szolgáló termőföld után hektáronként 1000 forint.

(2) A kárenyhítési hozzájárulást a kockázatközösségben tag mezőgazdasági termelő az egységes kérelmében bejelentett használatban lévő termőföld alapján, az (1) bekezdés szerint köteles megfizetni.”¹⁵

A mezőőri járulék megállapítására a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény ad felhatalmazást: „Az önkormányzati mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeit a földhasználó, ha ez ismeretlen, a tulajdonos által kifizetett mezőőri járulékból és a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból kell fedezni.”¹⁶ A helyi önkormányzat képviselő-testülete amennyiben él a törvényi felhatalmazással, rendeletével bevezetheti a mezőőri járulékot. A mezőőri járulék mértéke nincs meghatározva, így annak legkisebb és legnagyobb összegéről, valamint a megfizetésének módjáról is, az önkormányzatok szabadon dönthetnek. A mezőőri járulék adók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

Felmerül a kérdés, hogy amennyiben egy termőföldet már ez a két járulék terhel, úgy kivethető-e még rá a települési adó. A Hatv. kimondja, hogy települési adót olyan adótárgyra lehet kivetni, amelyet nem terhel egyéb közteherviselési kötelezettség.

E kérdéskör kapcsán, a települési adó rendelet törvényességi felülvizsgálata kapcsán, a Kúria Önkormányzati Tanácsa precedens értékű határozatot¹⁷ hozott, 2015. október 27. napján. Magánszemély beadványa alapján az alapvető jogok biztosa indított vizsgálatot Balmazújváros Város Önkormányzat Képviselő-testületének a települési adóról szóló 22/2014. (XII. 01.) önkormányzati rendelete ellen. Az alapvető jogok biztosa a rendelet megsemmisítését kezdeményezte a Kúriánál. A magánszemély indítványában a kettős adóztatásra vonatkozó tilalomra hivatkozott, szerinte a rendelet több okból is törvényt sértő.

¹⁴ A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 6. § (4) bekezdés a) pont

¹⁵ A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 10. § (1) bekezdés a)-c) pont, valamint (2) bekezdés

¹⁶ A fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 19. § (1) bekezdés

¹⁷ A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.035/2015/4. számú határozata

¹² Forrás: Magyar Államkincstár honlapja, <https://hakka.allamkincstar.gov.hu/>

¹³ <http://www.kozjavak.hu/hu/ki-mint-vet-ugy-arat-de-lesz-mit-gondolatok-telepulesi-ado-bevezeteserol>

A rendeletben a termőföld szerepelt adótárgyként, melyet a fent tárgyalt két közteher (a kárenyhítési hozzájárulás, valamint a mezőéri járulék) is terhelte. Az alapvető jogok biztosa arra hivatkozott, hogy a termőföldet terhelő két közteher kizárja, hogy az egyidejűleg települési adó tárgya is legyen. Vitatta továbbá a vállalkozó, mint adó alany fogalmát, mert a Hatv. 1/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési adó alanya nem lehet vállalkozó, a vállalkozó fogalmát pedig az 52. § 16. pontjában rendezi, mely szerint a tevékenységet üzletszerűen végző vállalkozó magánszemély, az egyéni vállalkozó, illetve a mezőgazdasági őstermelő – akinek az e tevékenységből származó bevétele az adóévben nem haladja meg a hatszázezer forintot – nem lehet alanya a települési adónak.

Balmazújváros Önkormányzata állásfoglalásban kérte az indítvány elutasítását, arra hivatkozva, hogy a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint nem minősül köztehernek sem a kárenyhítési hozzájárulás, sem a mezőéri járulék, mivel ezekért cserébe az önkormányzat ellenszolgáltatást nyújt. „A települési adó alanyával összefüggésben arra hivatkozott, hogy a Helyi adó tv. 1/A. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint az adóalanyi körből csak a termőföldhöz közvetlenül kapcsolódó vállalkozói tevékenység jelent kizárást, önmagában a termőföld tulajdonjoga nem.”¹⁸

A Kúria az alapvető jogok biztosa által kifogásolt érveket sorban megvizsgálta, majd a következőket állapította meg.

Balmazújváros Önkormányzata Képviselő-testülete által kibocsátott rendeletben nem tett különbséget az adóalanyok között, a törvényi tartalomnak megfelelően, mert a Hatv. 52. § 16. pontja értelmében, amennyiben a termőföld tulajdonosa egyben egyéni vállalkozóként, vagy őstermelőként folytat vállalkozói tevékenységet a tulajdonában álló termőföldjén, úgy nem a települési adó alanya, mivel vállalkozót a Hatv. 1/A. § (1) bekezdése ezt kizárja. Így ezt a részt a Kúria törvénytörőnek, az alapvető jogok biztosának indítványát megalapozottnak találta.

Ezt követően a „Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kárenyhítési hozzájárulás és a mezőéri járulék a »közteher« fogalomkörébe vonható fizetési kötelezettség-e.”¹⁹ Mivel a közteher fogalmát a magyar jogrendszer nem tartalmazza, így a Kúria vizsgálata során a kapcsolódó jogszabályokat vizsgálta.

A „közteher” fogalmát ilyen értelemben a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Gst.) 28. § (1) bekezdése rendezi.²⁰

¹⁸ A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.035/2015/4. számú határozata

¹⁹ A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.035/2015/4. számú határozata

²⁰ A közteher fogalmát a Gst. a következőképpen határozza meg: „28. § (1) Magyarországon minden természetes személy, jogi személy és más jogalany

a) adó, járulék, hozzájárulás, vagyonszerzési illeték, pótlék vagy más hasonló – az állam közvetlen ellenszolgáltatása nélküli – rendszeres vagy rendkívüli fizetési kötelezettség, továbbá

b) az állami közbiztonság birtokában nyújtható szolgáltatásért, eljárásért fizetendő felügyeleti díj, eljárási és felügyeleti illeték, igazgatási szolgáltatási díj, pótdíj

A Kúria a kárenyhítési hozzájárulást nem tekintette a termőföldhöz kapcsolódó köztehernek, „mert bár a mezőgazdasági termelő fizetési kötelezettsége törvényen alapul, de az állam által képzett pénzügyi alap nem a Gst. 28. § (1) bekezdése szerinti »közös szükségletek«, hanem a mezőgazdasági termelők esetleges kárainak pénzügyi fedezetét hivatott biztosítani.

A mezőgazdasági káresemény bekövetkeztekor a mezőgazdasági termelő nem az állami közbiztonság birtokában nyújtott szolgáltatásra, hanem a kártelepítés Mkk.tv.-beli szabályainak megfelelően, a maga által is teljesített befizetések alapján válik jogosulttá kárainak megtérítésére.”²¹ Mindezek tekintetében tehát a Kúria álláspontja az, hogy a kárenyhítési hozzájárulással terhelte termőföld települési adó tárgya lehet.

A mezőéri járulék esetében a Kúria állásfoglalása a következő volt: „A mezőéri járulék a törvényen alapuló mezei őrszolgálat létrehozatalával és fenntartásával összefüggésben az önkormányzat javára, önkormányzati rendeletben megállapított fizetési kötelezettség. A mezei őrszolgálat a termőföldhöz kapcsolódó, vagyonvédelmi feladatot ellátó, a települési önkormányzat döntése alapján létrehozott és fenntartott rendészeti típusú szerv. A mezőéri szolgálatot az önkormányzat a földhasználók, illetve a termőföld tulajdonosai számára előírt fizetési kötelezettségből, valamint a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból finanszírozza. A befizetés, amelyet az állam/helyi közbiztonság által biztosított közszolgáltatásért, jogszabály alapján, lényegében az adott közszolgáltatás rendelkezésre állásáért kell megfizetni, a Gst. 28. § (1) bekezdés b) pontja szerinti köztehernek minősül. A mezei őrszolgálat az önkormányzat döntése alapján, rendészeti jellegű közszolgáltatás nyújtására felállított és fenntartott intézmény, amely a földhasználóknak vagy a termőföld tulajdonosának a szándékától független, mégis rendelkezésére álló közszolgáltatás. Ugyanakkor annak költségeihez jogszabályban – önkormányzati rendeletben – megállapított kötelezettsége folytán hozzá kell járulnia.”²² Ezt követően a Kúria levonta a végső következtetést, mely szerint a mezőéri járulék köztehernek minősül, így arra a termőföldre, amelyet már mezőéri járulék terhel, nem lehet települési adót kivetni. Balmazújváros önkormányzati rendeletét törvénytörőnek nyilvánította, így azt egészében megsemmisítette. A döntés bár kizárólag Balmazújvárosra vonatkozik, de várható, hogy a többi önkormányzat által, a termőföldekre kivetett települési adóról szóló rendelet is megtámadhatóvá teszi.

A termőföld adóval kapcsolatban további problémák várhatók, melyek az adó mértékének megállapítását érintik. A földadó éves mértékét különböző módon számítják az önkormányzatok. Egyes településeken a földterület hektárban illetve négyzetméterben kifejezett nagyságához, más esetekben pedig az aranykorona-értéke alapján számolják. Az aranykorona-értékhez kötött települési adók esetében a problémát az okozza, hogy az földek aranykorona-értékét az

[az a) és b) pont a továbbiakban együtt: fizetési kötelezettség] teljesítésével járul hozzá a közös szükségletek fedezetéhez.”

²¹ A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.035/2015/4. számú határozata [16] pont

²² A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.035/2015/4. számú határozata [19]–[20] pontja

1850-1870-es években állapították meg²³, így érdemes lenne ezeket az adatokat az ingatlanügyi hatóságnál, egy úgynevezett földminősítési eljárás során felülvizsgáltatni, mivel amennyiben gyengébb minőségű a termőföld, úgy csökkenni fog az aranykorona-értéke, ezáltal az adóteher is jelentősen csökkenthető.

A legtöbb önkormányzat a földadó bevezetésének lehetőségével élt, de ezenkívül találkozhatunk giccsadóval, traktoradóval, toronyadóval, ebadóval, továbbá egyik településen a lóadó bevezetésének lehetősége is felmerült. Ezek száma elenyésző, földadón kívül a további bevezetett adók mintáját nem követték az önkormányzatok.

4.2. Giccsadó

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete a 2016. február 19-ei ülésén elfogadta a településkép-védelmi adóról szóló 9/2016. (II. 22.) önkormányzati rendeletet, amelyben bevezette a településkép-védelmi települési adót, a köznyelv szerint a „giccsadót”.

A giccsadó, könnyen követendő példa lehet számos önkormányzatnak. A giccsadóval az önkormányzat azokat az épületeket sújtaná, amelyek a főbb építési előírásoknak ugyan megfelelnek, de a helyi, egyedi övezeti és településképi előírásokat nem veszik figyelembe, ezzel megbontva, rombolva az adott utca esztétikai képét, hangulatát. Az adó alapja nem az ingatlan nagysága, vagy értéke, hanem kizárólag az a tény, hogy az, a kerületi szabályoktól eltérő. Az adó éves mértéke várhatóan ötszázezer forint lesz. Ennek előzménye, hogy a kormány az otthonteremtés megkönnyítése, valamint az eljárás egyszerűsítése céljából, a háromszáz négyzetméter alatti épületek esetén megszüntette az engedélyeztetési eljárást, helyette csak bejelentési kötelezettséget ír elő.

Az önkormányzat az adó bevezetését azzal indokolta, hogy a kormány intézkedésével lényegében szabad kezet kaptak a magánépítetők, az építési szakemberek pedig sorra fogalmazták meg aggályaikat az építési kultúrával, az épületek színezésével kapcsolatban. Véleményük szerint az építészeti minőség és a településkép romlása várható. Az önkormányzat kihasználva az adójogi norma „kettős magatartás-befolyásoló” jellegét²⁴ – egyszerűen a giccsadóval kívánja rászorítani az építetőköt arra, hogy a 300 m² alatti építmények esetében is konzultáljanak a helyi hatósági építésszel.

²³ Az aranykorona-érték: A kialakított rendszer alapján aranykoronában fejezték ki a földek közötti minőségi különbségeket, és ezen megállapított érték alapján fizették a földtulajdonosok adót. Az értéket a különböző művelési ághoz tartozó és különböző minőségű földek hozadéka, illetve a tiszta jövedelem alapján igyekeztek meghatározni (becslőjárások). Az 1870-es évektől azonban elavulttá vált, mint tényleges jövedelemszint, de relatív értékszámként még ma is használják. Forrás: <http://www.magro.hu/agrahirek/szakcikkek/aranykorona-mint-foldmertek-mutato/>

²⁴ „Az adójogi norma előrja, hogy az adott körülmények között a jövőben milyen magatartást kell tanúsítani (például pénzfizetés vagy egyéb mellékkötelezettség teljesítése). Csakhogy az adójogi norma a legritkább esetekben irányul kizárólag arra, hogy bizonyos pénzeszközöket a költségvetésbe fizessenek be, vagy az adózó bizonyos mellékkötelezettségeket teljesítsen.” – FÖLDES GÁBOR: *Adójog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 144. o.

A giccsadó kivetése kapcsán kiemelendő, hogy az önkormányzat nem arra használja a települési adó kivetésének lehetőségét, amire eredeti funkciója szerint szánták – tehát hogy önkormányzati bevételi forrást képezzen –, hanem a jogalanyok magatartásának befolyásolásának eszközévé vált. Ezen túl megfigyelhető egy hatalommegosztási aspektusa is: a kormányzat eltervezte és népszerűsítette az egyszerűbbé váló építési igazgatási eljárást, amelynek része volt az engedélyeztetés eltörlése is, majd az önkormányzat települési adónak „álcázva” burkoltan visszavezeti az intézményt (nem engedélyezés, hanem konzultáció néven, de az eljárás lényege ugyanaz): tehát a központi hatalom akarata megtörhetett a helyi önkormányzaton.

Visegrád Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 19/2012. (XI. 30.) Önk. rendeletével vezette be a településkép védelmi adót. A rendelet szerint adóköteles a település közigazgatási területéhez tartozó elhanyagolt, rendezetlen, gondozatlan építmény vagy félkész építmény.

Az adó alanya az a természetes személy, aki a naptári év első napján az ingatlan tulajdonosa. Több tulajdonos esetén a tulajdonosok tulajdoni hányadaik arányában adóalanyok.²⁵

4.3. Traktoradó

A traktoradó esetében az adótárgy javarészt a mezőgazdasági vontató és annak pótkocsija.

Apaj község 2015. január 1-jétől két települési adó kivetésével is élt, a termőföldek mellett megadóztatta a rendszámtáblával ellátott, mezőgazdasági járműveket, amelyek nem tartoznak a gépjárműadó hatálya alá. Novák Pál, a település polgármestere egyik online hírportálnak ezzel kapcsolatban a következőket nyilatkozta: „Ezek a járművek is megterhelik az úthálózatot, főlhordják a sarat, amelyet le kell takarítanunk, de nem fizetnek utánuk adót (...) náluk az iparüzési adóból csekély bevétel folyik be, ezért igyekeztek olyan adót kitalálni, amely nem a lakosságot sújja.”²⁶ A mezőgazdasági járművek adóztatásánál is felmerül az a probléma, ami a termőföldek-nél, hogy ezzel szintén a mezőgazdaságból élöket terhelik az önkormányzatok, és ez ellentétes lehet a kormány családi gazdálkodásokat preferáló programjával. A termőföld adóztatása kapcsán már felmerült probléma – az adó a vállalkozási tevékenységet sújtaná, ami a Hatv. 1/A. § (1) bekezdés alapján jogellenes –, itt is vizsgálendő, a mezőgazdasági járművek túlnyomórészt vállalkozási, termelő tevékenységhez kapcsolódnak, vállalkozó pedig nem lehet települési adó alanya.

4.4. Toronyadó

Zsombó község szintén nem a helyi lakosokat kívánta az adóval súlytani, így az országban elsőként vezette be új adónemként a magas építmények adóját, más néven a toronyadót.

²⁵ Visegrád Város Önkormányzat Képviselő-testületének 19/2012. (XI. 30.) Önk. rendelete

²⁶ <https://www.metropol.hu/cikk/1302274-meg-keves-telepules-vetettek-az-uj-adot>

Azóta Zsombó ötletét több település is követte, többet között Bodonhely, Pilisjászfalu, Garnás és Látrány.

Az új adót a magas építmény teljes magassága alapján – méterben meghatározva – évente kell megfizetni. Az adó mértéke tíz méterenként sávosan emelkedik (ún. progresszív adó). Az adó legalacsonyabb mértéke a 30 méter magas építményekre vonatkozik, ez évente 1,25 millió forint. A 80 méter fölötti épületek esetén már évente 2,75 millió forintot kell fizetni. Zsombó községben három hírközlési torony és egy víztorony is van, továbbá egy templomtorony, amelyre azonban nem kell adót fizetni, ugyanis az állami, önkormányzati, egyházi, valamint civil szervezet üzemeltetésében vagy tulajdonban álló építmények mentességet élveznek. Zsombó község rendeletének 2. §-a határozza meg az adó alanyát: „Az adó alanya az, aki a naptári év első napján a magas építmény üzemeltetője vagy ennek hiányában tulajdonosa. Amennyiben az üzemeltető és a tulajdonos személye elválik egymástól, az adó alanya a magas építmény üzemeltetője.”²⁷ A rendelet az értelmező rendelkezéseknél kifejti az üzemeltető fogalmát, miszerint „üzemeltető, az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely a magas építményt saját érdekkörébe tartozó tevékenység végzéséhez vagy szolgáltatás nyújtásának céljára bérlő, működteti, használja.”²⁸

4.5. Ebadó

Zalaapáti község a településen élő kutyákat tette adókötelessé. Az ebadó szintén nagy port kavart, többen kifejtették álláspontjukat, miszerint az ebadó kizárólag nyomásgyakorlás a Zalaapátiban működő ideiglenes állatbefogadó menhely felszámolására. Ezt látszik alátámasztani, hogy a rendelet az egy-kettő kutyát tartó állampolgároknak nem vet ki adót, csak azokra, akik nagyobb számban tartanak. Az ebadónak kereszttel települési adót sávosan vetették ki; két kutyáig nem kell adót fizetni, e fölött, három-négy kutya tartása esetén ezer forint évente, tíz kutyáig már tízezer, ennél több esetén pedig százezer forint az adó mértéke. Vincze Tibor Zalaapáti polgármestere úgy nyilatkozott ez ügyben, hogy az állatmenhely nem való belterületre és jelenleg az önkormányzatnak nincs más eszköze a belterületi állattartás korlátozására. Továbbá említést érdemel az a háttérinformáció, miszerint a kutyák tulajdonosa nem zalaapáti lakos, hanem az ausztriai Tierhilfe für Ungarn nevű egyesület, tehát nem indokolt, hogy az ideiglenes befogadó menhelyt zalaapáti belterületén működtessen. A rendelet szempontjából ennek nincs jelentősége, mert az ebadót annak kell megfizetnie, aki Zalaapáti község közigazgatási területén kutyát tart. Egyszerű következtetés, hogy az adó mögöttes célja valójában az lehet, hogy a tulajdonos a menhely székhelyét helyezze át egy másik településre, külterületre. Azonban két probléma is felmerül ezzel kapcsolatban. Az egyik, hogy a Hatv. 1/A. § (2) bekezdése kimondja: „Adómentes valamennyi helyi adó alól az egyesület,

az alapítvány.” Amennyiben valóban az említett egyesület tulajdonában vannak a kutyák, akkor nem vehető ki rájuk az adó. Továbbá az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: állatvédelmi törvény) kimondja, hogy az önkormányzati feladatok állami támogatási összege részben az állatvédelmi hozzájárulás. „Az állatok védelmével kapcsolatos feladatok ellátásához állatvédelmi hozzájárulást kell fizetni. Az állatvédelmi hozzájárulásra kötelezett termékek körét, a hozzájárulás mértékét, valamint fizetésének és felhasználásának szabályait külön törvény állapítja meg.”²⁹ Az állatvédelmi törvény 42/C. § (1) bekezdése meghatározza, hogy az „*ebtartás helye szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat az adott év első napjáig négy hónapos korig betöltött eb után az eb tulajdonosától évente ebrendészeti hozzájárulást szedhet be*”, amelyet az önkormányzat köteles az ebtartással kapcsolatos állatjóléti és közegészségügyi intézkedések finanszírozására fordítani.

Ez a rendelkezés váltotta fel a korábban már bevezetett ebadót. Így itt is, mint a korábban már tárgyalt földadónál felmerül a kettős adóztatás tilalmának kérdése, hiszen mindkettő az önkormányzat részére fizetendő, és az önkormányzat bevételeit képező járulékok, ráadásul a funkciójuk, valamint az adó tárgya is ugyanaz.

4.6. Vízi járművek adója

Nagymaros Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2015. november 30-ai ülésén módosította a helyi adókról szóló 21/2006. (XII. 19.) önkormányzati rendeletet. Ennek köszönhetően 2016. január 1-jétől hatályba lépett a vízi járművek adója, köznyelven a „hajóadó”. Az adókötelezettség a hatósági nyilvántartásban szereplő vízi jármű (amely jelenti a víziközlékedésről szóló 2000. évi XLII. törvény szerinti úszó létesítmények közül a belvízi hajót, a motoros vízi sporteszközt, amely főgépezetnek motorteljesítménye a 10 kilowattot meghaladja) önkormányzat közigazgatási területén történő tárolására terjed ki.

Az adókötelezettség a vízi jármű tárolása megkezdése napjával keletkezik. Minden megkezdett hónap egész hónapnak számít. Az adókötelezettség a vízi jármű önkormányzat közigazgatási területén történő tárolása megszüntetésének hónapja utolsó napjával szűnik meg. Az adó alapja a vízi jármű főgépezet kilowattban kifejezett teljesítménye.³⁰

4.7. Munkanélküliségi adó

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete munkanélküliségi adót vetett ki mely szerint napi 800 Ft adót kell fizetnie azoknak, akik nem saját, vagy rokonuk tulajdonában lévő ingatlanban élnek, még ha ezért bérleti díjat

²⁷ Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének a magas építmények települési adójáról szóló 19/2014. (XII. 1.) rendelete 2. §

²⁸ Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének a magas építmények települési adójáról szóló 19/2014. (XII. 1.) rendelete 8. § 8.pont

²⁹ Állatvédelmi törvény 42. § (2) bekezdés

³⁰ Nagymaros Város Önkormányzat Képviselő-testületének 21/2006. (XII. 19.) Önk. rendelete

is fizetnek, és több mint 90 napja nincs munkájuk. Az önkormányzat célja a települési adóval főleg a román vendégmunkások kiszűrése a településen.

A munkanélküliségi adóval is alátámasztható, hogy a települési adót nem a bevételsterzésre fordítják az önkormányzatok, hanem ebben az esetben például a nemkívánatos személyek távol tartása volt a cél.^{31,32}

4.8. Ló- és póniló adó

Pilisjászfalu Község Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2011. (XI. 30.) önkormányzati rendeletével bevezette a településen a ló-és póniló adót. Az adó mértéke egyedenként 150 000 Ft/év. A ló- és póniló adó visszásságot okozott, mivel az egész településen csak egy család tart állatokat: két lovat és egy pónilovat. A család a nyilvánosság segítségét kérte, mivel szerintük az adó súlyosan diszkriminatív. A település polgármestere a belterületi lótartást azért szabályozta, mert szerinte az túlságosan sok költséggel járt. A lovak miatt a vízvezető árkokat gyakran kellett tisztítani, amit a környékeliek nehezményeztek, a szag is irritálta a környékelieket. A ló-póniló adó szintén alátámasztja azt, hogy a települési adókat a nyomásgyakorlás eszközeként használják fel.

4.9. Újonnan létrehozott lakás adója és a városi infrastruktúrafejlesztési adó

Maglód Város Önkormányzata Képviselő-testülete vezette be az újonnan létrehozott lakások adóját, Veresegyház pedig a városi infrastruktúrafejlesztési adót. A két adóötlet igen hasonló, ezért egy alcím alatt tárgyalom. Az adó tárgya az újonnan létrehozott lakás, alanya pedig az a magánszemély, amely az adókötelezettség keletkezése napján a lakás tulajdonosa, több tulajdonos esetén az adóteher a tulajdoni hányad alapján megoszlanak. Vagyis a veresegyházi önkormányzat jelentős összegű adóval sújtaná azokat, akik új lakás építésébe fognak a településen: lakásonként félmillió forintot kell fizetni.³³

A Pest Megyei Kormányhivatal 2017. június elején az adóval kapcsolatban törvényességi felhívást fogalmazott meg az önkormányzat felé. Ebben arra hivatkoznak, hogy a rendeletben az adó tárgyának, vagyis a lakás fogalmának meghatározására jogsértő módon került sor, hiszen az az építményadó is a tárgya. A települési adó tárgya pedig csak olyan tárgy lehet, amelyet még nem terhel más adófizetési kötelezettség. Erre tekintettel a kormányhivatal felkérte a képviselő-testületet, hogy a levél kézbesítését követő 30 napon belül tűzze napirendre, és a törvénysértést a rendelet hatályon kívül helyezésével szüntesse meg.

Ezzel szemben a helyi önkormányzat szerint az új települési adó kivetése nem volt jogellenes. A 2017. július 6-ai képviselő-testületi ülésen a képviselők többsége a rendelet törvényességi felhívását elutasította.

³¹ http://hvg.hu/itthon/20160916_A_kormany_szerint_sem_volt_rendben_az_alsonemedi_munkanelkulisegi_ado_eltoroltetik

³² Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2017. (II. 23.) önkormányzati rendelete

³³ <https://mno.hu/gazdasag/megsarcolna-az-uj-lakasokat-veresegyhaz-2410481>

viselő-testületi ülésre benyújtott előterjesztés szerint „az infrastruktúrafejlesztési adó megfelel a törvényi kereteknek, mert az törvény kifejezetten nem tiltja. A települési adóból származó bevételek a törvény szerint csak szociális vagy fejlesztési célokat szolgálhatnak.” „A kormányhivatal által felvetett adótöbbszörözés pedig szerintük már csak azért sem állja meg a helyét, mert a helyi adókról szóló törvény egyik paragrafusában az önkormányzat az adóalanyt egy meghatározott adótárgy esetében csak egyféle – az önkormányzat döntése szerinti – adó fizetésére kötelezheti. Úgy vélik, az a magánszemély, aki az újonnan megállapított települési adó fizetésére kötelezett, az abban az évben nem fizet az ingatlan után sem kommunális, sem építményadót.”^{34,35}

5. Összefoglalás, eredmények

A települési adó kivetésének lehetőségével úgy tűnhet, hogy az önkormányzatok adóztatási – így bevételsterzési – lehetőségei nagymértékben nőttek, azonban ezzel az adóztatás funkciója alapjaiban megváltozott, mivel az önkormányzatok nem a bevételeiket növelik a kivetett adóval, hanem azok a helyi politika eszközeivé váltak.

Ugyan láthattuk néhány példát arra, amikor az önkormányzat valóban a bevételeit akarta növelni, például termőföld adó, de azok a törvényi korlátozás miatt kudarcba fulladtak.

Az ebadónak, valamint giccsadónak keresztelt települési adóval alátámasztható az az álláspont, miszerint az adók szabad kezű megállapításával, a települési adók a helyi politika befolyásoló eszközeivé válhatnak, és ezáltal könnyen megcélozhatnak egy-egy, az illetékességi területükön működő célcsoportot, amelyek tevékenysége esetleg nem kívánatos. Ezekben az esetekben már az adó kivetésekor sem volt cél a bevételsterzés, hanem az adót kvázi szankcióként, a helyi nyomásgyakorlásra használták fel.

A Hatv. szabta korlátozás miatt a települési adók köre jórészt a földadóra szűkül – legalábbis az eddigi tapasztalatok ezt mutatják, bár ez is csak korlátozásokkal vezethető be (lásd: Balmazújváros rendeletének esetét).

A települési adó alanyai közül a vállalkozói tevékenységet végzők – legalábbis e tevékenységükhöz köthetően – kizárásra kerültek, így a települési adók alanyai az anyagilag tipikusan kevésbé terhelhető réteghez tartozó magánszemélyek lettek,

A helyi (adó)politika szempontjából is megfontolandó települési adó kivetése. Egy ilyen adónem bevezetése ugyanis az egyébként is tehetősebb önkormányzatokat hozza még jobb helyzetbe; ők nem szorulnak települési adó kivetésére, amelyek meg igen, azokból a növekedő adóteher is hozzájárul az elnéptelenedő településekről történő elvándorlás felgyorsításához és ezzel egyúttal a potenciális adóalanyok számának csökkentéséhez, azaz szükségszerűen tovább nyílik az olló az egyes települések anyagi lehetőségei között.

³⁴ <https://mno.hu/gazdasag/megsarcolna-az-uj-lakasokat-veresegyhaz-2410481>

³⁵ A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5027/2017/4. számú határozata Veresegyház Város Önkormányzat Képviselő-testületének a városi infrastruktúrafejlesztési települési adóról szóló 1/2017. (III. 3.) önkormányzati rendeletét törvénysértő volta miatt megsemmisítette.

A települési adó intézményének törvénybe foglalásával a központi kormányzat az önkormányzati bevételekért való felelősséget – legalább részben – áthárítja az önkormányzatokra. Ezzel központi szinten az önkormányzatokra fordított kiadás is mérsékelhető – így elvileg központilag, törvényben megállapított közterhek csökkenthetők, de legalábbis az önkormányzatok finanszírozása ezek emelését nem indokolhatja.

A települési adók rendszeréből a központi kormányzat politikai tőkét is kovácsolhat, mivel a népszerűtlen adóztatás feladatát, legalább részben az önkormányzatokra háríthatja.

A korlátozott alanyi és tárgyi körre kivethető települési adó miatt az önkormányzatok pénzügyi függősége nem csökkent, így pénzügyi autonómiájukban érdemi előrelépés nem történt, a feladatfinanszírozás továbbra is meghatározó.

6. Felhasznált irodalom

- FEIK CSABA: *Magyarország helyi önkormányzatai*. Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem, Budapest, 2014.
- FÖLDES GÁBOR: *Adójog*, Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
- KECSŐ GÁBOR: *A helyi adók jellemzői és a működtetett helyi adók négy külföldi jogrendszerben*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 2015.
- KECSŐ GÁBOR: *A Kúria kibontakozó gyakorlata a települési adóval kapcsolatban*. Új Magyar Közigazgatás 2016. október, 9. évfolyam, Különszám
- NAGY MARIANNA – HOFFMANN ISTVÁN (szerk.): *A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata*. HVG-Orac, Budapest, 2012.
- Egyéb dokumentumok:**
- Bordás Péter: Ki mint vet úgy arat – de lesz mit? Gondolatok a települési adó bevezetéséről. <http://www.kozjavak.hu/hu/ki-mint-vet-ugy-arat-de-lesz-mit-gondolatok-telepulesi-ado-bevezeteserol> (letöltés dátuma: 2016. február 28.)
- A kormány szerint sem volt rendben az alsónémedi munkanélküliségi adó. http://hvg.hu/itthon/20160916_A_kormany_szerint_sem_volt_rendben_az_alsonemedi_munkanelkulisegi_ado_eltorolterik (letöltés dátuma: 2017. november 20.)
- Magyar Államkincstár honlapja <https://hakka.allamkincstar.gov.hu/> (letöltés dátuma: 2016. február 22.)
- Aranykorona, mint földérték mutató. <http://www.magro.hu/agrarhirek/szakcikkek/aranykorona-mint-foldmertek-mutato/> (letöltés dátuma: 2016. március 2.)
- Megsarcolná az új lakásokat Veresegyház. <https://mno.hu/gazdasag/megsarcolna-az-uj-lakasokat-veresegyhaz-2410481> (letöltés dátuma: 2017. november 20.)
- Suhajda Zoltán: Még kevés település vetette ki az új adót. <https://www.metropol.hu/cikk/1302274-meg-keves-telepules-vetette-ki-az-uj-adot> (letöltés dátuma: 2016. március 2.)